

socialdemokratiske Grundlov. Sammenstillingen er fortræffelig undtagen paa det afgørende Punkt. Naar det drejer sig om den sidste afgørende Statsfaktor, hører altid Kontrollen op, een Gang maa den høre op. Spørgsmaalet er nu: Skal den sidste afgørende Faktor være Lovgivningsmagten, eller skal det være Højesteret? Det er det, det hele staar paa. Under den socialdemokratiske Forfatning, som det ærede Medlem Hr. Holstein altsaa formentlig sammen med mig vil arbejde for, og som i saa Fald vil have store Muligheder, tror jeg, at det med dens Konsekvens af Folkeafstemning og Folke-referendum vil være meget farligt for Lovgivningsmagten at gaa udenom Grundloven; thi hvis det støder paa en almindelig Modstand i Befolkningen, vil der i samme Øjeblik blive fremkaldt en Folkeafstemning. Det vilde være meget farligere under en saadan Forfatning end under den nuværende. Det vilde indeholde en langt større Betryggelse for de Konservative, om de vilde være med til at gennemføre den Forfatning, som jeg i mit fortræffelige Foredrag kæmpede for.

Anden Næstformand (Parkov): Det ærede Medlem Hr. Axel Møller har Ordet for en kort Bemærkning.

Axel Møller: Til den højtærede Justitsminister vil jeg gerne sige, at det forekommer mig ikke, at hans videre Oplæsning af Nellemann i Fortsættelse af det Citat, jeg kom med, i fjerneste Maade ændrede Situationen; thi Nellemann erklærer jo rent og klart, at selv om Højesteret var gaaet udenfor sin Kompetence, selv om den mod Grundlovens rette Forstaaelse havde tillagt sig Myndighed til at tilsidesætte en Lov og havde erklæret den for grundlovsstridig, var der intet at gøre, man maatte respektere Højesteret. Det giver mig Anledning til at tro, at hvis Nellemann havde levet nu, vilde han have sagt: Den Gang jeg skrev, havde Højesteret ikke truffet den modsatte Afgørelse, nu har den truffet den — maaske vilde Nellemann sige: jeg mener det er forkert —, men nu har den truffet den, og derved er der intet at gøre, og det maa vi alle bøje os for.

Endelig vil jeg gerne sige til den højtærede Justitsminister: Hvis det her i Landet utænkelige Tilfælde skulde indtræde, at der kom en fascistisk Regering, der tvang Rigsdagen til at aftakke og indsætte en Diktator, og selv om den havde været saa forsigtig at skaffe sig en Vedtagelse i begge

Rigsdagens Ting, er det rigtignok min Mening, at Højesteret, hvis den vilde optræde som Rettens Repræsentant i dette Land, vilde tilsidesætte en saadan Lov og ikke af Frygt for, at Retten skulde blive splittet af fascistiske Bajonetter, undlade dette; thi saa vilde Højesteret netop ved en saadan Hævden af Retten, selv om den satte sin Eksistens ind derpaa, gøre, hvad der er Højesterets Pligt, gøre Ret og intet andet end Ret.

Anden Næstformand (Parkov): Det ærede Medlem Hr. Rytter har Ordet for en kort Bemærkning.

Rytter: Den højtærede Minister vilde stille Spørgsmaalet op saaledes: Skal det være de 13 Embedsmænd i Højesteret, der skal afgøre Spørgsmaalet, eller skal det være en ansvarlig Minister med hele Rigsdagen bagved sig? Naar man stiller det op saaledes, lyder det paa Forhaand tiltalende; men saadan er Situationen i de aller, allerfleste Tilfælde ikke. I de allerfleste Tilfælde er Forholdet dette, at vi vedtager et stort Lovkompleks, og under det kommer en enkelt Paragraf, som man her i Rigsdagen ikke har lagt Vægt paa eller Mærke til, f. Eks. Straffelovens § 114. Og saa faar de 13 Herrer dette Spørgsmaal til Overvejelse og Diskussion, medens vi her paa Rigsdagen overhovedet ikke har diskuteret det. Naar man stiller det saaledes op, vil den højtærede Minister forstaa, at vi siger, at de 13 Herrer, der netop faar dette Spørgsmaal til Bedømmelse, kan bedre afgøre det end Rigsdagen, der ikke specielt har været inde paa det.

Den Mening, den højtærede Minister nu forfægtede, forekom mig at være meget langt ude, idet Ministeren egentlig helst vilde have, at Spørgsmaalet skulde være aabent, saaledes at hvis Højesteret en Gang sagde, at en Lov var grundlovsstridig, og tilsidesatte den, vilde Rigsdagen ikke reagere. Det forekommer mig at være det værste, at vi, naar vi mener, at Højesteret ikke har Afgørelsen, altsaa dømmer mod Grundloven, da ikke reagerer. Det tror jeg ikke gaar. Jeg tror, vi maa være klare over, om den ene eller den anden Anskuelse er rigtig. Og det er ikke rigtigt, at det er de 13 fornemme Herrer, der afgør Spørgsmaalet. Den samlede Rigsdag kan afgøre det — derved forstaa jeg den grundlovgivende Rigsdag, og hvis derfor det ærede Medlem Hr. Zahle havde sørget for, at Spørgsmaalet var kommet frem i